

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

Sayı : E-95871739-045.01-2467

21/10/2025

Konu : HABAŞ Curuf Geri Kazanım ÇED
Başvuru Dosyasına İlişkin,
Uygunsuzluklar Ve Bilgi Talebi

DAĞITIM YERLERİNE

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası başta Anayasa'nın 135inci maddesi başta olmak üzere 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde faaliyetini sürdüren kamu kurumu niteliğindeki bir meslek kuruluşu olup, bahse konu meri mevzuata dayalı olarak düzenlenen ve 02/08/2002 tarih ve 24834 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ana Yönetmeliğinde belirtilen hem meslek ve üyelere ilişkin, hem de kamu yararına ilişkin amaçlar doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedir. Oda faaliyetleri kapsamında mesleğin idari, hukuki ve teknik açılardan geliştirilmesi ile ilgili olarak görüş ve raporlar hazırlamak ön planda olup bu kapsamda jeoloji mühendisliği hizmetlerine ait ihale süreçleri, şartname vb. ihale dokümanları da Odamız tarafından 6235 sayılı kanunun 2nci maddesinin (c) bedinde **“Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmektir”** hükümleri çerçevesinde takip edilmekte ve aksayan konularda ilgili idarelerle işbirliği halinde çözümler geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Ülkemizde mühendislik ve mimarlık faaliyetlerinin yasal çerçevesini oluşturan 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanunun;

“Madde 1 – Türkiye Cumhuriyeti hududları dahilinde mühendislik ve mimarlık unvan ve salahiyyeti ile sanat icra etmek isteyenlerin aşağıda yazılı vesikalardan birini haiz olmaları şarttır:

- a) Mühendislik veya mimarlık tahsilini gösteren Türk yüksek mekteblerinden verilen diplomalar;*
- b) Programlarının yüksek mühendis veya mimar mektepleri programlarına muadil olduğu kabul edilen bir ecnebi yüksek mühendis veya yüksek mimar mektebinden diploma almış olanlara usulüne tevfi kan verilecek ruhsatnameler;*
- c) Türk Teknik Okulu mühendis kısmı ile programlarının buna muadil olduğu kabul edilen memleket dahilindeki diğer mühendis veya mimar mekteblerinden verilen diplomalar;*
- d) Programlarının Türk Teknik Okulu Mühendis kısmı programlarına muadil olduğu kabul olunan bir ecnebi mühendis veya mimar mektebinden diploma almış olanlara usulüne tevfi kan verilecek ruhsatnameler”*

Madde 7 – (Değişik:29/6/2001 - 4708/13 md.) 1 inci maddede belirtilen diploma veya ruhsatnamelerden birine haiz olmayanlar Türkiye’de mühendis veya mimar unvanı ile istihdam olunamazlar, imzalarla sanat icra edemezler, bu unvanları kullanarak rey veremezler ve imza da koyamazlar” hükümleri,

Yine 6235 sayılı kanunun 33üncü maddesinde; ***Türkiye’de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihdisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler”*** hükmü, yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=35A73C6EX5> linkinden 35A73C6EX5 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

Yukarıda belirtilen kanuni düzenlemeler dikkate alındığında Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde Jeoloji Mühendisliği hizmeti üretebilmek için yurt içi ve yurt dışında bulunan üniversitelerin jeoloji mühendisliği bölümlerinden mezun olduğunu gösterir diploması ile ilgili meslek Odasına, yani TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odasına kayıtlı olmaları ve bu kayıtlarını da sürdürmesi gerekmektedir. Jeoloji Mühendisliği ancak hem unvan hem de salahiyet açısından meri mevzuatın gerekleri yerine getirilerek Oda mevzuatına uygun olarak icra edilebilen bir meslek disiplini.

Gerek 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve 3458 Sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun gerekse Oda Ana Yönetmeliği ve diğer Yönetmelikler gereğince yukarıda özetlenen durum açık ve net bir şekilde hüküm altına alınmış olsa da Odamıza üyelerimiz tarafından yapılan çok sayıdaki yazılı ve sözlü şikâyet başvurusunda meri mevzuatta (kanun, yönetmelik, tebliğ vb.) Jeoloji Mühendisliği alanında tanımlanmış hak ve yetkilerin idarelerin aldığı yanlış kararlar nedeniyle kullanamadıkları ve/veya farklı meslek disiplinlerine kullandırıldığı ifade edilmekte olup, Yönetim Kurulumuzdan gerekli girişimlerin yapılması talep edilmiştir.

Odamıza gelen şikâyetler arasında ALMER Çevre Denetim Müş. Müh. İş Sağ. ve Güv. Proje Tic. Ltd. Şti. tarafından HABAS Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal End. A.Ş. için hazırlanan **“CÜRUF GERİ KAZANIM VE ARA DEPOLAMA TESİSİ ÇED BAŞVURU DOSYASI RAPORU”** da yer almaktadır.

Yapılan incelemede söz konusu Raporun 21 ila 32nci sayfalar arasındaki **“II.3. Jeolojik ve Hidrojeolojik Özellikler ile Doğal Afet Durumu”** başlıklı bölümü; **“Şekil 12. Bölgeye Ait Stratigrafi Kesiti”, “Şekil 13. Proje Sahasının Jeolojik Durumu”** ile **“Şekil 14. Türkiye’nin Genel Tektonik Haritası”** Jeoloji Mühendisliği meslek disiplini yetki ve sorumluluk alanında olduğu ancak **bir Jeoloji Mühendisi tarafından kaleme alındığında anlam ifade eden jeolojik tanımlama ve sentezlerin kim veya kimler tarafından hazırlandığının belirtilmediği tespit edilmiştir.**

Çevresel etki değerlendirme süreci yatırımların sadece çevresel risklerin değil aynı zamanda afet risklerinin azaltılması ve ekosistemin korunması faaliyetlerini önemli bir parçasıdır. Bu bağlamda çevresel etki değerlendirme sürecinin ilk adımı, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çalışma alanının (inşaat parselinin) önce 4 boyutlu (x-y-z-t) jeolojik modelinin, yani jeoteknik modelinin oluşturulmasından sonra çevresel etki değerlendirme sürecine girdi olacak hava, su, yeraltısuyu, toprak kirliliği gibi temel parametrelerin yanı sıra cüruf niteliğindeki malzemenin inert olup olmadığı gibi hususların elde edilmesi veya bilinmesi gerekmektedir.

Ülkemizde çevresel etki değerlendirme çalışmalarında ihtiyaç duyulan somut saha koşullarını yansıtan jeolojik jeoteknik, jeokimya, yeraltısuyu, toprak kirliliği gibi parametrelerin elde edilmesi için gerekli etütlerin planlanması, uygulanması ve sonuçlarının raporlaştırılması ancak bir Jeoloji Mühendisi/mühendislerinin yetki ve sorumluluğunda olup bu hizmetler (sondajlar, zemin ve kaya numunelerinin alınması, laboratuvar test ve deneylerin yapılması veya yaptırılması bunlara ilişkin rapor, analiz ve yorumlamaların yapılması, mesleki haritalar ile paleosismik yorumlama, hidrojeolojik test ve analizler vb.) sadece Jeoloji Mühendisinin sahip olduğu mesleki bilgi birikimi ile yerine getirilebilir. **BU DURUM, SADECE İŞİN TEKNİK VE BİLİMSEL BİR GEREKLİLİĞİ DEĞİL AYNI ZAMANDA 3458 SAYILI MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK HAKKINDA KANUN HÜKÜMLERİNİN DE GEREĞİ OLAN HUKUKSAL BİR ZORUNLULUKTUR.**

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=35A73C6EX5> linkinden 35A73C6EX5 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

İdarelerin mevzuatla verilen görevlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla iş ve işlemler yapabileceği açıktır. Ancak, işlem tesis ederken Anayasada yer alan hukuk devleti ilkesi uyarınca hukuki düzenlemelere uygun davranmak ve kazanılmış haklara saygılı olmak durumundadır. Bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nde kurum ve kuruluşları ile kişiler hukukun bu hükmüne uymak zorundadır. Amacı ne olursa olsun jeolojik etüt, analiz ve sentez kapsamında yürütülecek işlemler ile bu işlemlere yönelik hazırlanacak rapor, harita, log, teknik şartname vb. belgelerde **ulusal mevzuatın bir parçası haline gelmiş olan yukarıda atıf yapılan hükümlere uyulması gereklidir.** İdareler hem mevzuata uymak hem de iş ve işlemlerinde mevzuat hükümlerine dayanmak zorundadır; başka bir yorum veya değerlendirmede bulunamaz, takdir yetkisi kullanamaz.

ANCAK YUKARIDA ÖRNEKLENDİĞİ ÜZERE İÇERİĞİNDE JEOLOJİ MÜHENDİSLİĞİ MESLEK ALANINA GİREN VE ANCAK JEOLOJİ MÜHENDİSİ TARAFINDAN HAZIRLANMASI VE İMZALANMASI GEREKEN HUSUSLAR YER ALMASINA KARŞIN “HABAŞ SİNAİ VE TIBBİ GAZLAR İSTİHSAL END. A.Ş. İÇİN HAZIRLANAN “CÜRUF GERİ KAZANIM VE ARA DEPOLAMA TESİSİ ÇED BAŞVURU DOSYASI RAPORU” HAZIRLAMA EKİBİNDE JEOLOJİ MÜHENDİSİ BULUNMAMAKTADIR (Yeterlilik Belgesi Tebliği Kapsamında ÇED Başvuru Dosyasını Hazırlayan Çalışma Grubunun Tanıtımı).

Dolayısıyla bu durumda söz konusu raporun Jeoloji Mühendisliği meslek disiplininin yasalarla güvence altına alınmış yetki ve sorumluluk alanına giren hususların **bir Jeoloji Mühendisi tarafından hazırlanmadığı ve imzalanmadığı için hukuken geçerli olmayıp bu haliyle anılan raporun işleme alınması idari ve hukuki açılardan mümkün olmadığı düşünülmektedir.**

Diğer yandan anılan rapor teknik açıdan da yetersizliklere sahiptir. Esas itibarıyla üretilecek jeolojik veri ve analizlerin projenin ölçeğiyle uyumlu olması bir mühendislik gerekliliğidir. Ancak söz konusu raporda yer verilmiş olan bilgiler 1/25000 ve daha küçük ölçekte yapılmış çalışmalardan yapılan alıntılara dayandırılmaktadır. Oysa Çevresel Etki Değerlendirme sürecinde gerekli değerlendirmeleri yapabilmek için proje alanının 1/1000 ölçekli jeoloji, jeokimya, mühendislik jeolojisi-jeoteknik ve hidrojeolojik verilerinin elde edilmesi ve raporunun bu verilere dayalı olarak hazırlanması gereklidir. Depremsellik açısından bakıldığında ise teknik yetersizliğin daha vahim durumlara ulaştığı görülür.

Deprem, heyelan, kaya düşmesi vb. doğa kökenli afet riskleri açısından bakıldığında ise teknik yetersizliğin daha vahim durumlara ulaştığı görülür. Örneğin Proje alanı gerek güncellenen MTA Diri Fay Haritası verilerine gerekse bu alanda yapılan akademik araştırma verilerine göre; (Bolu, Bursa ve İzmir Şehirleri ve Ege Denizi'ndeki Değirmenlik (Milos) Adası Boyunca Kuzey Anadolu Fay Zonu Güney Kolunun Sismotektoniği, Yerbilimleri, 2022, 43 (2), 139-160, 948130) diri fay zonları açısından özel olarak araştırılmasına, gerektiğinde paleosismik çalışmalarla arazi doğrulamasına ihtiyaç duyulan alanlardandır. 30/10/2020 Depremine kaynaklık eden Ege Denizi içindeki faylar da proje alanının depremselliği üzerinde etkili olmasına karşın bu olguya da raporda yer verilmemiştir. Gerek ülkemiz gerekse proje alanının bulunduğu bölgenin en önemli afet risk faktörü olan depremler ve buna kaynaklık eden diri faylar raporda vurgulanmamak suretiyle projenin ÇED süreci için çok önemli bir teknik yetersizlik yaratılmıştır. Ayrıca sahaya özel deprem tehlike analizi yapılması gerekirken, buna ilişkin tek bir çalışma veya değerlendirmede rapor içerisinde yer almamaktadır.

Aynı şekilde rapordan söz konusu proje alanının kütle hareketleri ve stabilite açısından da değerlendirilmemiştir. Sadece 27nci sayfadaki “Proje alanında heyelan, sel ve su baskını riski yoktur” şeklindeki tek cümleyle yetinilmiştir. Oysa heyelan, kaya düşmesi, sel vb. faktörlerin proje ölçeği ile

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=35A73C6EX5> linkinden 35A73C6EX5 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

uyumlu ölçekte elde edilecek jeolojik-jeoteknik veriler ışığında değerlendirilmiş olması gerekirken raporda bu konuda hiçbir veri yer almamaktadır. Oysa ekteki (EK 3.1) topoğrafik haritaya işlenen sınırlardan proje alanının eğimli sahada olduğu ve bu alanlarda kontrolsüz girişimlerin yapı ve arazi stabilitesini bozacağından yerleşime uygunluk karakterinin “Önlemleri Alan” olarak belirlendiği bilinmektedir. Zaten raporu ekindeki Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2. Bölge Müdürlüğü görüş yazısında da “...ancak topoğrafyaya bağlı olarak yüzeysel suların drenajı sağlanmalıdır” şeklinde bir değerlendirmeye yer verilmek suretiyle proje alanının topoğrafik yapısına bir vurgunun değerlendirmelerimizle uyumlu olduğunu göstermektedir.

Mevcut durumda, sadece 1/25000 ve daha küçük ölçekte üretilmiş verilere dayalı olarak “kes yapıştır anlayışı” ile bilimsellikten uzak bir şekilde üretilen jeolojik verilerle yapılacak çevresel etki değerlendirme teknik açıdan hatalı ve eksikli olacaktır.

Söz konusu ÇED Başvuru Dosyası Raporunun gerek hazırlanma gerekse idarece işleme alınma sürecinde sadece yukarıda özetlenen idari, hukuki ve teknik hatalar söz konusu olmayıp aynı zamanda **Jeoloji Mühendislerinin sahip olduğu hak ve yetkiler görmezden gelinmiş, üyelerimizin sahip olduğu imza yetkileri kullandırılmadığı hatta daha da ileri giderek Jeoloji Mühendisine tanınmış hakların başka meslek disiplinlerine hukuksuz bir şekilde kullandırıldığı da görülmüştür.**

Odamız Anayasa ve yasalardan aldığı güçle bu türden mevzuata aykırı durumların hukuken ve idari açılardan takipçisi olacak; Jeoloji Mühendislerinin hak ve yetkilerine aykırı tesis edilen rapor, harita, şartname vb. iş ve işlemlerin iptali için hukuki ve idari girişimleri başlatarak mevzuata aykırı bu işlemleri tesis eden, rapor vb. belgeleri hazırlayan, onaylayan ve işleme alanlar hakkında kamu etiğine ve hukuka aykırı tutumları nedeniyle suç duyurusunda bulunacağı gibi iş ve işlemlerin iptali için de çaba gösterilecektir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen değerlendirmelerimiz ışığında, ALMER Çevre Denetim Müh. Müh. İş Sağ. ve Güv. Proje Tic. Ltd. Şti. tarafından HABAS Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal End. A.Ş. için hazırlanan “CÜRUF GERİ KAZANIM VE ARA DEPOLAMA TESİSİ ÇED BAŞVURU DOSYASI RAPORU” için tesis edilen tüm işlemlerin iptal edilmesini, Jeoloji Mühendisliği hak ve yetkileri üzerine gerekli ilgi ve duyarlılığı göstereceğiniz inancıyla yazımızın çevresel etki değerlendirme süreciyle ilgili tüm birim ve personelinize duyurularak bilgilendirmenin yapılmasını, yazımızda belirtilen konuların incelenerek değerlendirilmesi ve halen tarafınızca yürütülen iş ve işlemlerde yazımızda belirtilen mevzuata aykırılıklar söz konusu ise aykırı iş ve işlemlerinizin düzeltilmesinin sağlanmasını, konunun İliç Çöpler Altın İşletmesinde olduğu gibi telafisi imkansız kamu zararına neden olabileceği düşüncesi ile raporların Sayıştay Başkanlığınca da incelenmesini ve yürütülecek bu işlemlerin sonuçlarından Odamıza bilgi verilmesi hususlarında gereğini arz eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Hüseyin ALAN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=35A73C6EX5> linkinden 35A73C6EX5 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

Ek: Cüruf Geri Kazanım ve Ara Depolama Tesisi Çed Başvuru Dosyası Raporu (126 Sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

- *Sayıştay Başkanlığı
- *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği
Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin
ve Denetim Genel Müdürlüğü
- *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği
Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
- *Afad Başkanlığı
- *İzmir Valiliği (Çevre Şehircilik ve İklim
Değişikliği İl Müdürlüğü)
- *İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
- *Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal End.
A.Ş. (Sanayi Cad. N: 26 Bozköy
Aliaga/İzmir)

Bilgi:

- *TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir
Şubesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=35A73C6EX5> linkinden 35A73C6EX5 kodu ile doğrulayabilirsiniz.